

Simon Stone Radicale bewerking van klassieke toneeltekst

De moderne Medea heet Anna en is arts

Het Australische wonderkind Simon Stone (30) brengt bij Toneelgroep Amsterdam een radicaal moderne encensering van Euripides' *Medea*. Zijn stuk heeft meer te maken met een Amerikaans krantenbericht dan met de Oud-Griekse tragedie.

JOUKJE AKVELD

Stel je voor: een uitvoering van Euripides' *Medea* zonder dat Medea erin voorkomt. Raar? Simon Stone, de Australische gastregisseur bij Toneelgroep Amsterdam, vindt van niet. Zijn bewerkingen van klassieke toneelteksten zijn altijd radicaal; die pelt hij af tot alleen de essentie overblijft. Wat het publiek ziet, is een eigentijds verhaal: filmisch, snel, rauw, de dialogen vervat in moderne spreektaal. Laagdremkelig, maar ook verraderlijk: de oorspronkelijke plot blijft wel degelijk overeind en raakt de kijker na al het achteloze geklets als een vuistslag.

De dertigjarige Stone geldt in de theaterwereld als wonderkind. Zijn hedendaagse interpretaties van *The wild duck* (Ibsen) en *Thyestes* (Seneca) stonden de afgelopen twee jaar op het Holland Festival en waren in de deze krant samen goed voor negen sterren.

Toen Stone in 2013 naar Nederland kwam, was hij bekend met het werk van Toneelgroep Amsterdam (TA). Hij had in Melbourne een uitvoering van *Opening Night* gezien en was onder de indruk. Stone herkende zich in de regie van Ivo van Hove: "Modern realistisch theater met een focus op de acteurs."

Hij hoopte dat iemand van TA naar zijn *Wild duck* zou komen kijken en stond zichzelf die hoop tegelijkertijd niet toe – het zou te mooi zijn. Maar ze kwamen, actrice Halina Reijn en toenmalige artistiek coördinator Wouter van Ransbeek. Ze stuurden Ivo van Hove op hem af, die hem uitnodigde een voorstelling in Amsterdam te komen maken. *A dream come true* noemt Stone het nu. Voor hem is het duidelijk: Toneelgroep Amster-

dam beschikt over de beste groep acteurs ter wereld.

"In Australië heb je ook goede acteurs, maar voor hen gaat film altijd voor. Het is daar onmogelijk een ensemble van zulke hoge kwaliteit te formeren. Jullie hebben de pech dat Nederlands op zo weinig plekken op de wereld wordt gesproken. Waren de acteurs van Toneelgroep Amsterdam Engelstalig, dan zouden ze non-stop films maken in Hollywood."

Met Ivo van Hove kwam Stone uit bij *Medea*. Het 2500 jaar oude verhaal over de moeder die haar eigen kinderen vermoordt, intrigeert hem. "Het is zo bizar en onbegrijpelijk. Wat is het in de menselijke natuur dat mensen dit soort gruwelijkheden begaan, elke keer opnieuw?"

Stone vervlocht Euripides' klassieker met wat hij in de krant las: een Amerikaanse vrouw stak na het overspel van haar man haar huis in brand, waardoor twee van haar kinderen omkwamen. "Feitelijk is mijn *Medea* meer een bewerking van dat krantenbericht dan van Euripides."

"Dat de titel *Medea* is, is omdat ik mijn reflectie op dat stuk geef. Ik wil me in een traditie plaatsen. Waarom zou je een stuk opvoeren zoals het ooit is geschreven? Daarmee eer je de geschiedenis niet, je maakt haar juist dood. Ik wil de menselijke natuur onderzoeken in haar extreme vorm, zoals de Griekse tragedies die tonen. Maar alleen door die verhalen te actualiseren blijven ze van kracht."

Bij Stone heet Medea Anna, een arts die haar carrière op een zijspoor heeft gemanoeuvreed voor de kinderen. Als haar man haar inruilt voor een jongere vrouw, ontspoorde ze. "Anna was de briljante helft van een huwelijk, tot ze door haar echtgenoot werd vervangen. Een intelligente

wrouw met een grote verbeelding. Als zo iemand geen doel meer in haar leven heeft, kunnen er verschrikkelijke dingen gebeuren. Het is geen toeval dat veel seriemoordenaars een extreem hoog IQ hebben. Voor Anna is haar brein haar grootste vijand."

Naast Marieke Heebink als Anna zet Stone ook twee jongens van een jaar of dertien op toneel. Niet gebruikelijk bij Toneelgroep Amsterdam, maar Stone werkte eerder met kinderen. "Het duurt misschien wat langer om ze de techniek bij te brengen, maar kinderen zijn zo oprecht, zo energiek en grappig, ik werk graag met ze."

Of de heftige materie van het stuk schadelijk voor hen is? "Ik heb eerlijke gesprekken over het verhaal met hen gevoerd, maar denk dat ze aan deze voorstelling vooral veel lol beleven. Dat is ook hun rol in het stuk: *having fun*. Zij zullen niet snel getraumatiseerd raken." Wie dan wel: het publiek? Stone lacht maar zo'n beetje, veel wil hij er niet over kwijt. "Misschien, ik weet het niet."

Toneelgroep Amsterdam: Medea Stadsschouwburg, 10-17/12, 21/1-7/2 en 24-28/3.

'Geen toeval dat seriemoordenaars vaak een extreem hoog IQ hebben'

18
kunst
& media

DE LEUKSTE

Stone: 'Alleen door verhalen te actualiseren blijven ze van kracht.' FOTO J. VERSWEYVELD